

Wettelijke verankering professionele ruimte docenten in Wet lerarenregister in relatie tot professioneel statuut MBO

Wettelijke verankering zeggenschap docent

Met de invoering van de Wet op het lerarenregister en registervoorportaal heeft de wetgever er voor gekozen om in de sectorwetten een omschrijving van het beroep van docent op te nemen en de professionele ruimte van de docent vast te leggen. Dit vanuit de gedachte dat daarmee een adequate inhoudelijke basis is gegeven om van docenten te verlangen dat zij zich registreren en hun bekwaamheid onderhouden.

Onder het beroep van docent wordt conform de WEB verstaan het binnen de kaders van het onderwijskundig beleid van de school, verantwoordelijkheid dragen voor het vakinhoudelijke, vakdidactische en pedagogische proces in de school. Docenten komt een zelfstandige verantwoordelijkheid toe als het gaat om het beoordelen van de onderwijsprestaties van studenten en de docent beschikt over voldoende vakinhoudelijke, vakdidactische en pedagogische zeggenschap. Dat betreft aldus zeggenschap over de inhoud van de lesstof, de wijze waarop de lesstof wordt aangeboden en de middelen die daarbij worden gebruikt, en de te hanteren pedagogisch-didactische aanpak op de school en de wijze waarop daar uitvoering aan wordt gegeven, waaronder de begeleiding van de student en de contacten met de ouders. Tot slot heeft de docent zeggenschap over het onderhouden van zijn bekwaamheid als onderdeel van het team. Overigens blijft de werkgever-werknemer relatie als zodanig in stand, als ook de eindverantwoordelijkheid van het bestuur voor de kwaliteit van het onderwijs en het functioneren van de school. Zeggenschap wordt aldus uitgeoefend binnen de beleidskaders van de school.

Professioneel statuut op schoolniveau?

Om aan deze zeggenschap concreet invulling te geven binnen de school is in de sectorwetten opgenomen dat het college van bestuur met docenten afspraken moet maken over de wijze waarop de zeggenschap van docenten wordt georganiseerd, met inachtneming van de professionele standaard van de beroepsgroep. Voor het PO en VO is bepaald dat deze afspraken worden neergelegd in een professioneel statuut op schoolniveau.

De wetgever heeft echter niet voorbij gezien aan de omstandigheid dat al sinds 2009 een sectoraal Professioneel statuut geldend is in het mbo en dat er op grond van dit Professioneel statuut op de mbo-scholen regelingen werkoverleg tot stand zijn gebracht. In deze regeling werkoverleg is – zo schrijft het Professioneel statuut mbo voor – uitgewerkt dat binnen de geldende wettelijke, financiële en beleidsmatige kaders, over alle aangelegenheden betreffende de didactisch-pedagogische aanpak en lesmethoden in het werkoverleg van het onderwijsteam besluitvorming plaatsvindt.

Vandaar dat de wetgever bij de behandeling van de wet voor het mbo heeft uitgesproken dat de regeling werkoverleg geldt als uitwerking van het Professioneel statuut op schoolniveau en dat de wet niet verplicht om tot aanpassing hiervan te komen. Alleen als docenten of het college van bestuur van mening zijn dat de regeling werkoverleg op hun school niet volledig voldoet aan de wettelijke bepalingen omtrent de professionele ruimte van de docent, dan dient de werkgever (opnieuw) in overleg te treden met docenten over een uitwerking van het sectorale professionele statuut op de school. Dat overleg kan leiden tot een aanpassing van de regeling werkoverleg. De regeling werkoverleg komt op grond van het Professioneel statuut mbo en de cao mbo tot stand met instemming van de ondernemingsraad. Een instemming van de ondernemingsraad geldt ook als “een afspraak tussen bevoegd gezag en docenten”.

Uit de memorie van toelichting:

“In het middelbaar beroepsonderwijs zijn sociale partners in 2009 een professioneel statuut op het niveau van de sector overeengekomen. Dit statuut is een uitwerking van artikel 4.1.3 WEB. Het statuut is aansluitend als bijlage bij de cao bve gevoegd en bevat onder meer de bepaling dat in de instellingen afspraken worden gemaakt over de wijze waarop de betrokkenheid van de professionele medewerkers en het team bij de totstandkoming van het beleid wordt geregeld. Deze regeling van het werkoverleg wordt inmiddels in diverse instellingen gerealiseerd. Wanneer de werkgever en de leraren van mening zijn dat de uitwerking voldoet aan het bepaalde in artikel 4.1.a.1, lid 1 en 2, dan verplicht de bepaling in artikel 4.1a.1 lid 3 van dit wetsvoorstel niet dat die instellingen de geldende uitwerking van het professioneel statuut aanpassen. Daar bestaan immers al afspraken als bedoeld in dit artikel. Mocht een van de partijen daartegen van mening zijn dat de aan hun instelling geldende uitwerking niet voldoet aan het bepaalde in artikel 4.1.a.1, lid 1 en 2, dan dient de werkgever met de leraren in overleg te treden om te komen tot een uitwerking van het in de sector overeengekomen professionele statuut dat voldoet aan de genoemde artikelliden.”

Wet versus professioneel statuut en cao mbo

Voor de mbo-sector is de erkenning van de professionele ruimte van onderwijsgevend in het kader van hun beroepsuitoefening al jaren gemeengoed. Met de componenten uit de STER (professioneel statuut mbo, cao mbo, regelingen werkoverleg en de WOR) is in het mbo vanaf 2009 gebouwd aan een structuur waarbinnen de zeggenschap, regelruimte en professionele autonomie van onderwijsgevend is geborgd en kan worden uitgeoefend. In zoverre brengt de Wet lerarenregister voor het mbo niet veel verandering. De afspraken omtrent de zeggenschap, medezeggenschap en de professionele ontwikkeling van onderwijsgevend die door sociale partners in het professioneel statuut mbo en de cao mbo zijn gemaakt, hebben dezelfde strekking en inhoud als de ingevoerde wettelijke bepalingen.

